

Felnőttkori személyiségzavarok felosztása, diagnosztikája

Dr. Budavári Ágota ECP
holder

Életvitel, veszélyeztetettség

- Válási gyakoriság
- Balesetező hajlam
- Munkanélküliség, hajléktalanság
- Kriminális cselekmény elkövetése
- Alkohol és drog dependencia
- Autodestruktív cselekmény elkövetés
- Gyerekekkel visszaélés
- Sürgősségi ellátás igénye

Meghatározás - DSM IV.

- Élménybeli
- Viselkedésbeli
- Érzelmi tartós zavar
- Viszonyulási
- Alkalmazkodás
- Önmaga és mások észlelésének

Előfordulási gyakoriság

- Ambuláns betegek 30-50- %-a
- Fekvő betegek 15 %-a elsődleges PD
- Dramatikus PD gyakorisága nő, társadalmi-civilizációs szokások, a sex és agresszív viselkedési megnyilvánulások fellazulása elősegíti a borderline patológia kialakulását, „acting out” leting out”

Why Complicate Life?

- Missing somebody? Call
- Wanna meet up? Invite
- Wanna be understood? Explain
- Have questions? Ask
- Don't like something? Say it
- Like something? State it
- Want something? Ask for it
- Love someone? Tell it

Nobody will know what's going in your
Mind...

It's better to express rather than to
Expect...

Koragyerekkori nevelés gazdasági megtérüléséről

- Nagy-Britanniában 20 év alatt **612 milliárd fontot** lehetne megtakarítani azzal, hogy a gyerekeket „minőségi” nevelésben részesítjük
- Edward Melhuish (EU konf. Ea) számítása szerint: drogfogyasztás, kriminalitás, eü-i kiadások összegét lehetne csökkenteni
- Közgazdászok felismerik, 6 ék. alatt rögzülnek a vis.struktúrák

Fogalom kialakulása

- Karakterneurózis: nem jól azonosítható tünetekben mutatkozik, átalakítja a karakter vonásait, viselkedésmódját, egész kóros szerveződést hoz létre (Laplanche, Pontalis)
- W. Reich 1928. Differenciál
- M. Klein, R. Fairbairn: tárgykapcsolat elmélet 1946-52

- Friedman 1975. – önálló kategóriaként említi a borderline szindrómát és a nárcisztikus személyiségzavart
- DSM III. 1982. Önálló tengelyen szerepelteti a személyiségzavarokat, a tüneti kép (I. tengely) mellett egyre inkább a személyiség struktúrájának (II. tengely) meghatározása szükséges – pszichológiai tudás birtokában
- Journal of Personality Disorders – 1987.

Etiológia,

- 0-3 év közötti pregenitális időszak pszichés traumái (szeparáció, fizikai, sex trauma, biogenetikus okok) M. Mahler

- Tárgykapcsolat elmélet: anya-gyerek kapcsolat jelentősége, traumatizációja.

A személyiséget az internalizált külső tárgyak határozzák meg, míg a társas viszonyok a belső tárgyak kivetítései

M. Klein, O. Kernberg

Mahler fejlődési szakaszai

- Autisztikus
- Szimbiotikus
- Szeparáció-individuáció szakasza:
én-határok stabilizálódnak
szeparálódik az anyától
mindenhatósági érzéséből lead
realitásérzéke fejlődik

Felosztás a tüneti kép szerint DSM

- A. Furcsák, különcök:
schizoid, paranoid, schizotip
- B. Dramatikusok:
hisztrionikus, határeseti,
nárcisztikus, antiszociális
- C. Félősek, a szorongók:
elkerülő, kényszeres, dependens

Felosztás az integráltság mértéke szerint

- Magasan szervezett: jól alkalmazkodik, integrált én, szigorú felettes én

Def.mech.: reakcióképzés, stabil kapcsolatok, érzelmi kapacitás, jó alkalmazkodás

Hisztériás, kényszeres, depresszív-mazoch.karakter

- Közepesen szervezett: szadisztikus én, paranoid, hangulat labil

Def. hasítás, primitív projekció, tagadás, racionalizálás, meg nem történtté tevés

Passzív-agresszív, szado-mazochista,
infantilis, közepes-narcisztikus
személyiségek

● Alacsony szinten szervezett:

Def. Hasítás, projekció, agresszív,
self és tárgyképzetek integrálatlanok,
identitás diffúzió

Antiszociális, narcisztikus, impulzív,
perverz, schizoid, paranoid személyiség

Diagnózis, prognózis

Kernberg 1975 strukturális szerveződés sajátosságait mérlegeli:

- Identitás integrációjának mértéke
- Elhárító működések típusa
- Realitás vizsgálatra való képesség
- Szorongástűrés, impulzus kontroll, szublimációs képesség

Diagnosztikai eszközök

- Direkt típusú:
Strukturális interjú, önjellemző kérdőív
- Indirekt típusú: projektív technikák: Rorschach, PFT, Düss mesék, TAT: Ackermán 8 skálán értékeli a tartalmat:
reprezentáns komplexitása, érzelmi minőségek, kapcsolatbeli emocionális bevonódás, értékek, morális standardek, társas összefüggések, agresszió k
önértékelés, self koherencia, identitás egysége



YEHUDI
MENUHIN
*A glimpse of the home life and
training of the boy who is
the foremost child musi-
cian in the world today*

SWAP200 tétel- klinikus tölti

- Shedler és Westen (2006) interjúban észlelhető
- személyiségzavarok differenciálására
- jellemző - def.mech., kognitív-, affektív működés, társas kapcsolat, impulzus szabályozás alapján – hierarchikus struktúra
- Szindrómák: 1. internalizáló (depr, szorongó, depend, schizoid) 2. externalizáló (par.nar.pp) 3. borderline (emoc.labilis, hisztri.impulzív)

Gyermekkori szem.zavar

- Minden életkorban az identitás és a személyiség diagnosztizálható, a fejlődésmenet követhető
- Prevalencia 12-13 ék. tetőzik (46 ill.31 %)
- Változó és nagyobb kihívást jelentő helyzetekben jelentkezik: új barátságok kialakítása, intimitás, versenyhelyzet, kudarc - megaláztatás kockázata vizsgázás, csapatműködés, nyilvános szereplés, önállóság kivívása

Kezelés folyamata - Fenichel

1. Felismeri, hogy a problematikus viselkedése az oka a konfliktusainak
2. Felismeri, hogy ő meghatározott okok miatt csak így tud viselkedni
3. Terapeutával megkeresi azokat a konfliktusokat, amelyek fenntartják a kóros magatartását
4. Eredeti konfliktus életre kel, átéli vágyait, szorongásait

Le parc canadienne Vimy 1917

